

»Vi er så opmærksomme på, hvad vi putter i munden på vores børn men ikke på, hvad vi putter i ørerne på dem.«

Af Helene Dam, stiftspræst i København og sognepræst ved Holmens kirke

Og dermed var en af dørene åbnet til babysalmesang.

Inge Marstal udtalte ordene i et interview i dagspressen. Få dage efter kontaktede jeg hende og bad hende om at komme og holde et kursus for Københavns Stifts præster på Religionspædagogisk Center på Frederiksberg Allé. Hun kom, talte og sejrede.

Inden der var gået en uge, havde Inge fundet over 30 salmer fra Den Danske Salmebog, der var oplagte at synge ind i børns ører. Og den første dans til salmen Sorrige og glæde blev allerede skabt, inden hun forlod Frederiksberg Allé. Det viste sig, at netop den salme er blevet en af babysalmesangens mest populære salmer.

En kollega fortalte mig senere, at han var ved at falde ned af stolen af forbavselse, da der skulle vælges salmer til en vielse, og den ældste af børnene sagde, at de manglede da Sorrige og glæde. Præsten spurgte, hvordan han var kommet på den salme. Han svarede, at den havde han hørt, da han var med i kirken sammen med sin lillesøster til en babysalmesangsgudstjeneste.

Min første salmebog

Allerede i 2003, et halvt år efter Inges og mit første møde, var Mine første salmer, en salmebog til brug ved babysalmesang, trykt og sendt ud - takket være økonomisk støtte fra Menighedernes Daginstitutioner og Holmens Provsti - til de kirker, der var gået i gang med babysalmesang.

Bogen indeholdt 50 salmer illustreret af Henriette Wiberg Danielsen, og stort set ALLE, på nær et par enkelte bibelhistoriske sange, var hentet fra Den Danske Salmebog. Det samlede koncept blev første gang præsenteret for offentligheden ved et stort arrangement i Sankt Pauls Kirke i juni 2003 under pressedækning og overværelse af bl.a. daværende biskop over Københavns Stift Erik Norman Svendsen.

Året efter udkom den officielle udgave – Min første salmebog – på Det Kgl. Vajsenhus' Forlag. Den indeholdt nu yderligere 35 salmer fra DDS foruden otte kanons og var illustreret af kunstneren Bjørn Nørgaard. Indholdet var, ligesom i Mine første salmer, nøje gennemtænkt og udvalgt med henblik på babysalmesangen og de pædagogiske intentioner.

Babysalmesangens hensigt

Hensigten med babysalmesangen er

- At bevare vores salmeskat
- At videregive det kristne gudsbillede
- At styrke relationen mellem mennesker og kirken

Vores salmeskat

I Danmark har vi en unik salmedigtning – bl.a. med Kingo, Brorson og Grundtvig – både hvad det kristne gudsbillede og det litterære udtryk angår. Derfor er det vigtigt, at det er de klassiske salmer, vi synger med de helt små børn. For de salmer, de hører i de første måneder af deres liv, glemmer de aldrig. De ligger gemt i deres erindring og dukker op i deres bevidsthed, når de hører dem igen resten af deres liv. Hvorimod en salmeskat, der ligger gemt i en bog, går i glemmebogen. Derfor er det vigtigt, at det er de klassiske salmer, vi synger med babyerne og ikke børnesalmer/sange.

Således har vi gennem babysalmesangen en enestående mulighed for at styrke fællesangen. Det er netop fællesangen, der er en af folkekirkens særlige styrker. En menighed, der ikke længere kan synge sammen, er en trist affære. Det er netop på lyden af fællesangen, vi kan høre fællesskabet.

Det er – ikke mindst i livets store øjeblikke både af glæde og sorg - af uvurderlig betydning sammen at kunne give ord og luft til sine følelser.

Det kristne gudsbillede

Børn elsker store ord, som de kan lægge deres drømme og deres frygt i. De elsker i øvrigt også sørgelige sange. De ved intuitivt, at det er godt at kunne give luft for det sørgelige.

Babysalmesangens idé er netop at lægge de store salmer ned som frø, der senere kan folde sig ud. At give dem ord, der er ærlige over for livet og ikke mindst giver et ærligt udtryk for, hvad kristen tror er. Ofte er vores gudsbilleder skabt af ønsket om det perfekte liv. Kristendommen har andre billeder på livet. Langt mere realistiske. Gud er til stede i alt, hvad et menneskeliv indeholder. Børn kender

udmærket godt til livets realisme. Det er os voksne, der i højere grad undgår at tale om det og slet ikke til vores børn. Og dermed svigter vi dem.

De klassiske salmer er fulde af liv, sådan som liv er. Af glæde og sorg, himmel og helvede, liv og død. Men vi kan ikke blot sidde og tænke det. Det kommer først ind under huden på os, når vi tager ordene til os med hele kroppen. Ord, der synges, har sin egen rytme, der går igennem hele kroppen og forstærkes, når vi udtrykker dem gennem dans og bevægelse. Det får en særlig betydning, når vi både synger og danser Opstanden er den Herre Krist. Eller blidt vugger børnene til Brorsons ord: Se nu er stunden næsten oprunden, næsten oprunden som gør dig glad.

Her synges, danses og vugges håbet ind i det lille barn.

Uden relationer ingen kirke

Det er i dag i langt højere grad menneskelige relationer frem for et tilhørsforhold til en bestemt trosretning, der knytter mennesker til kirken. Derfor er den enkeltes møde med kirken afhængigt af mødet med de mennesker, der er i kirken. Både musikpædagog, kirketjener, kordegn, menigheden og præst. Babysalmesangen ledes af en musikpædagog eller eventuelt en kirkesanger eller organist, der både er fortrolig med salmerne og med at arbejde med børn og musik. I de særlige tilfælde, hvor præsten har de nødvendige sanglige og musikalske kompetencer, kan præsten selv lede babysalmesangen. Men det betyder ikke, at relationen alene opbygges af den ansvarshavende musikpædagog, men derimod af alle, der færdes i kirken.

Det er ikke mindst vigtigt, at man som præst forstår sin særlige plads i babysalmesangen. Præsten glider så vidt muligt ind som en naturlig del af helheden, men ikke som den, der føler sig forpligtet på at oplære om dette og hint. Hermed skabes en fortrolighed til præsten som understøttes, hvis man slutter hver babysalmesangsstund af med en forfriskning i et lokale udenfor kirkerummet. Ofte oplever man her i det uforpligtende samvær, at forældrene får lyst til at vide mere om salmerne. Det kan også åbne for en samtale om emner, der optager forældrenes hverdag. Således kan den uforpligtende samtale udvikle sig til både at være af læremæssig og sjælesørgerisk betydning. Men det er vigtigt, at samtalen altid sker ud fra forældrenes ønsker og ikke ud fra præstens ønsker.

På samme måde er det af væsentlig betydning, at babysalmesangen finder sted i kirkerummet for netop at skabe relationer til og fortrolighed med kirkerummet. Kirkerummet er et anderledes og spændende rum for barnet, og forældrenes eventuelle fremmedgjorthed for rummet kan således ændre sig til fortrolighed. Samtidig understøtter rummets særlige akustik, dets symboler og arkitektur salmesangen og viser, at her er højt til loftet i mere end én betydning i kirken.

Tænk, at folkekirken har så meget kvalitet at byde på

Når babysalmesangen er blevet en succes, skyldes det ikke mindst den vægt, der er lagt på kvaliteten. Både salmernes kvalitet og undervisningens kvalitet. En far udtalte: »Tænk, at folkekirken har så meget kvalitet at byde på.« Og her mente han både musikpædagogens høje faglige niveau og salmerne både eksistentielle, musikalske og litterære styrke. Babysalmesangen lever nu sit eget liv ud over

landet. Og ingen har hals- og håndsret over, hvordan hver især udfolder den. Men derfor bør man nok alligevel gøre sig nogle overvejelser med hensyn til, hvorfor den er blevet så stor en succes. Jeg er ikke i tvivl om, at det i stor grad ligger i kvaliteten og de relationer, babysangen giver nybagte forældre til kirken.

Babysalmesang er ikke noget man bare kan sætte frivillige medarbejdere i kirken til at udføre i den tro, at det kan da være godt nok for babyer. Det kræver en god sangstemme og en musikalsk kvalificeret ledelse. Babysalmesang kræver de bedste af de bedste salmer fra vores salmeskat, så ordene og melodierne kan blive lagt ned i børnene, når de er allermest modtagelige for at tilegne sig dem og huske dem. Her gik vi måske og troede, at problemet med at nå de såkaldte kirkefremmede var vores sprog og sproget i vores salmer. Men det modsatte er tilfældet. Vi bliver ikke mere vedkommende for mennesker ved at skære ned på kvaliteten og de store ord.

»For babyer – og deres forældre – er kun det bedste af det bedste godt nok.«